

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-03-26
Besvaras senast
2025-04-02 kl. 12.00

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:954 Kriminalvårdens platskapacitet

Förra veckan kunde vi läsa larmrapporter från Kriminalvården i Dagens Nyheter med rubriken ”Kriminalvården larmar: Risk att fångarna slår ihjäl varandra”. I artikeln citeras säkerhetschefen på Kriminalvården:

– Riskerna är kopplade till att vi har alldeles för många intagna på en för liten yta.

Svensk kriminalvård har länge varit ett föredöme för andra länder på grund av förmågan att arbeta utifrån två viktiga principer: Att brottsoffer ska få upprättelse för brott som begås och att förövaren straffas. Och vidare att tiden på anstalt används för att förhindra återfall i brott. Alltså komma ”Bättre ut”.

Men nu beskriver både Seko, ST och Akavia som myndigheten Kriminalvården själv en alltmer alarmerande situation med fler konflikter mellan intagna och mer hot och otillåten påverkan mot medarbetare.

I Riksrevisionens rapport *Verktyg för förändring – Kriminalvårdens behandlingsverksamhet* är slutsatsen att Kriminalvårdens behandlingsverksamhet inte fullt ut bedrivs på ett effektivt sätt då verksamheten är underdimensionerad och det saknas både personal och lokaler.

Den rådande kapacitetsbristen, med brist på såväl fysiska lokaler som kompetenta, erfarna medarbetare inom Kriminalvården, leder till att färre får ta del av återfallsförebyggande behandlingsprogrammen. För att ytterligare betona behovet av att också lyfta de strukturella problem som Kriminalvården står mitt i i dag går det att poängtera att endast 22 procent av klienterna på anstalt och 13 procent inom frivården fullföljde ett behandlingsprogram under år 2023. Resultatet är långt ifrån målsättningen om att 75 procent av klienterna som har behov av behandlingsprogram ska få ta del av dem. Riksrevisionen påtalar också att överbeläggningarna och bristen på personal gör att Kriminalvården har svårt att upprätthålla den stödjande miljö i anstalterna som klienter behöver för att fullt ut kunna tillgodogöra sig behandlingsprogrammen.

Alla prognoser visar att platsbristen kommer att förvärras. Kriminalvården skriver i sin senaste kapacitetsrapport att myndigheten befinner sig i en historiskt stor utbyggnad och att påverkan på myndigheten är betydande redan i dag – men att denna påverkan kommer att öka väsentligt och att man ser ett

behov av en tredubbling av antalet platser till 2034 jämfört med i dag.

Jag är oroad över en utveckling där Kriminalvården riskerar att förändras till att bara handla om förvaring, likt ett straffverk – en plats där destruktiva machonormer, antidemokratiska åsikter och radikaliserings kan spridas. Och där klienterna efter verkställighet i anstalt faktiskt riskerar att komma ut i samhället sämre rustade för ett liv fritt från kriminalitet.

Justitieministern har återkommande lovat att regeringens intention är att det återfallsförebyggande arbetet ska stärkas. Det är bra, men tyvärr lyser åtgärderna med sin frånvaro. Det i kombination med en välfärd som inte får de resurser som behövs för att stoppa nyrekryteringen av unga och en för långsam utbyggnad av anstalter är mycket oroväckande.

Min fråga till justitieminister Gunnar Strömmer är:

Kan ministern ge ett besked gällande när i tid Sverige är i kapp med utbyggnadsarbetet så att platskapaciteten står i samklang med platsbehovet?

.....

Sanna Backeskog (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch